

לקוטי אמרים

נ

מ"מ הגהות והערות קצרות
רסג

והנה - נצב עליו (ע"ד ברא' כח' יג'). ומכהא"כ (ע"ד ישעי' ו' ג'). ובוהן כליות ולב (ע"ד ירמי' יא' כ').

עליו מלכותו להיות מלך עליו ולעבדו ולעשות רצונו בכל מיני עבודת עבד. והנה ה' נצב עליו ומלא כל הארץ כבודו ומביט עליו ובוהן כליות ולב אם עובדו כראוי. ועל כן צריך לעבוד לפניו באימה וביראה כעומד לפני המלך ועמיק במחשבה זו ויארץ בה כפי

112

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים
והנה - נצב עליו: ע"ד בראשית כח' יג' שנאמר ביעקב.
ומלא כל הארץ כבודו: ע"ד ישעי' ו' ג' ("מלא כל הארץ כבודו").
ובוהן כליות ולב: ע"ד ירמי' יא' כ' ("בוהן כליות ולב").

(6) ראה גם "לקוטי פירושים" כאן.

בתור פרט מכלל ישראל), כדלהלן, וכיון שאדה"ז מביא לשון המשנה על מ"ש "ועליו בפרט", מוכח שכוונתו שהקב"ה מייחד מלכותו על כל יהודי בתור יחיד.
וז"ל המשנה: "לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך שכל . . . נפש אחת מישראל . . . עולם מלא", ומסיים: "לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם".

ולכאורה אינו מובן הדמיון וההשוואה: אדם הראשון הי' באמת "עולם מלא", כיון שהי' "יחיד", לא הי' לו על מי לסמוך, לא על עליונים ולא על תחתונים, והוא לבדו הי' צריך לפעול את כל ענין מלכותו של הקב"ה. אבל כשמדובר אודות יהודי בדורות שלאח"ז, כאשר גם מלבדו ישנם כמה וכמה יהודים, כן ירבו, שממלאים כוונת הבריאה, ואיך אפשר לומר שבריאת העולם היא בשבילו, כאשר כוונת הבריאה יכולה להתמלא ע"י אחרים?
ואעפ"כ אומרת המשנה שבזה דומה כל אחד לאדה"ר. ואדרבה: "לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך כו'", כלומר, הסיבה לכך שאדה"ר נברא יחידי היא בכדי שכל אחד בדורות הבאים ידע שהוא "עולם מלא" ובשבילו נברא העולם. וכשם שעבודתו של אדה"ר היתה נוגעת בתור יחיד, כך גם עבודתו של כל אחד ואחד נוגעת בתור יחיד (לא רק מצד היותו חלק מהכלל).

ועוד זאת - שעבודתו נוגעת בתור יחיד לא רק ביחס להחלק שלו בעולם (אלא שגם זה נוגע כיחיד ולא רק לפי שהוא חלק מהכלל), אלא גם לגבי העולם כולו:

כשם שעבודתו של אדה"ר היתה נוגעת לגבי העולם כולו, ולא רק לגבי עולם זה, אלא לגבי כל העולמות, שע"ז שקיבל עול מלכות שמים פעל עלי' בכל העולמות, גם בעולמות העליונים, וכן לאידך, ע"י חטא עה"ד גרם ירידה בכל העולמות, עד לעולם האצילות³ (כדאיתא בכתבי האר"ז⁴) - כך גם בנוגע לכאן: ע"י פני' ("א קער") שלא כדבעי, פועל ירידה בכל העולמות, ולאידך גיסא, ע"י פעולה טובה הרי הוא מכריע את כל העולמות לכף זכות⁵, ופועל בהם עילוי.

(לקו"ש ח"ה ע' 292 ואילך)

והנה ה' נצב עליו: בפשטות הי' אפשר לומר שאדמו"ר הזקן כותב במליצה בהשתמשו בלשון הפסוק "והנה ה' נצב עליו" שנאמר ביעקב (כדרך המחברים בדורות שלפניו, שלאחריו ושדורו). אבל ע"פ הידוע גודל הדיוק בכל אות שבספר התניא, תורה שבכתב תורת החסידות⁶ (ועד שבפרק זה התעכב אדמו"ר הזקן שש שבועות בחשבו אודות תיבה מסויימת אם לכותבה בוא"ו (המוסיף), או בלא וא"ו⁷), הרי בודאי שהשימוש בלשון הפסוק הוא משום שע"ז ניתוסף בהבנת תוכן הענין.

ובהקדם המבואר במדרש⁸ על הפסוק "והנה ה' נצב עליו" - "חד אמר עליו על סולם, וחד אמר עליו על יעקב". וכיון שבתניא כאן לא מדובר אודות הסולם, הרי בודאי שהפירוש "עליו" הוא - כפירוש השני - על האדם המתבונן.

ובפירוש זה מבואר במדרש שם: "הרשעים מתקיימין על אלקיהם, ופרעה חולם והנה עומד על היאור". אבל הצדיקים, אלקיהם מתקיימין¹⁰ עליהם, שנאמר והנה ה' נצב עליו".

(3) דאע"פ שבאצילות "לא יגורך רע" (ראה לקו"ת במדבר ג, סע"ג. ו"ש"ג, וא"כ, מה נוגע שם ענין של חטא - אעפ"כ, גם שם פעל החטא. (4) הובא בלקו"ת מסעי פט, ג. (5) כמורמו בפסק הרמב"ם - הל' תשובה פ"ג ג"ד. (6) אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' רסא. (7) ראה הנסמן ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות" כאן הערה 2. (8) ב"ר פ"ט, ג. (9) ר"פ מקץ. (10) כ"ה (מתקיימין) גם ב"ר הוצאת תיאודור-אלבק שם (וכן לקמן פ"ט, ט, ד). אבל בהוצאת רא"ם (ווילנא תרל"ח, וצילום ממנה) ועוד (ראה הוצאת תיאודור שם בחילופי נוסחאות והערות) - "מתקיים".

יכולת השגת מוחו ומחשבתו וכפי הפנאי שלו לפני

לקוטי פירושים

וזה שהקב"ה הוא מלך, שזהו הפירוש ד"נצב", מלשון "נצב מלך"¹⁷ - הרי זה "עליו".
וענין זה בא בהמשך להנאמר לפניו ש"חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם", שכל העולמות תלויים בעבודתו של כאו"א מישראל (כנ"ל בארוכה), ולאח"כ מוסיף, שלא רק עולמות, אלא גם הוי' - לשון מהוה, וכמ"ש במדרש¹⁸ הוי' שאתה אדון לכל בריותיך - נצב עליו, הכל כביכול מתקיים ועומד בעולם על ידיו¹⁹.

(לקו"ש ח"ה סי' 293 ואילך.
שיעורים בספר התניא ע' 551 ואילך)

והנה ה' נצב עליו ומלא כל הארץ כבודו: ה' נצב עליו - בה בשעה שהיותו מלא כל הארץ הוא רק כבודו (וכנ"ל ש"מניח העליונים ותחתונים ומייחד מלכותו . . עליו").

(לקו"ש ח"ה ע' 296. שיעורים בספר התניא ע' 526 ו 551)

והנה ה' נצב עליו . . אם עובדו כראוי: וראה רמ"א או"ח בתחילתו. שו"ע אדה"ז שם (ובמהד"ת - סעיף ד"ה) - ממו"נ ח"ג פנ"ב.

(לקו"ש ח"ה ע' 45 הערה 26)

ומביט עליו ובוהן כליות ולב אם עובדו כראוי: יכול אדם לחשוב שהן אמת שכל העולמות, ועד גם הוי', תלויים בכך שהוא מקבל מלכותו ית' (כנ"ל בארוכה), אבל מספיקה העובדה שזועק "שמע ישראל" מתוך התעוררות, שעי"ז מקבל על עצמו עול מלכותו ית', ואח"כ יכול לעשות מה שרוצה.

על זה אומר אדמו"ר הזקן שהקב"ה "מביט עליו ובוהן כליות ולב אם עובדו כראוי", "עובדו" דייקא - אם עובד אותו כמו עבד, שעבודת עבד היא בתמידות ובכל פרטי עניניו.

לא מספיק שבר"ה אומר הוא "למנצח" וז' הפסוקים וממליך את הקב"ה ע"י תקיעת שופר ("שתמליכוני כו' בשופר"²⁰), ביה"כ זועק "שמע ישראל", "ברוך שם", "הוי' הוא האלקים", ומכוין למסור נפשו, בשמע"צ ושמח"ת רוקד ושמח עם

ולכאורה אינו מובן, מה ניתוסף בהבנת הענין ד"ה' נצב עליו" ע"י הבאת הענין ש"הרשעים מתקיימין על אלקיהם"? - וצריך לומר, שבזה מבאר המדרש שהפירוש "נצב" בפסוק "והנה ה' נצב עליו" הוא בדוגמת "עומד" בפסוק "והנה עומד על היאור":

התוכן ד"פרעה . . עומד על היאור" הוא שהעמידה וקיום (כלשון המדרש "מתקיימין") של פרעה הוא על היאור - כידוע²¹ שמצרים עבדו לנילוס לפי שממנו (מהמלאך - מזל ושר שלמעלה ע"י נילוס) שנקרא "אלקיהם" קיבלו השפעתם (שהרי אין גשמים יורדים במצרים, ומשקין את הארץ ממי הנילוס). ואין זה דבר מרומה, אלא כן הוא האמת, שקיבלו השפעתם מהנילוס, אלא שטעותם היא בכך שחשבו שהנילוס משפיע בכה עצמו, והאמת היא שזהו רק כגרזן ביד החוצב.

וכן הוא בהפירוש "והנה ה' נצב עליו" - שה' נצב ומתקיים כביכול על יעקב, צדיקים אלקיהם מתקיימין עליהם, היינו, שהקיום דאלקות כביכול הוא על צדיקים.

מפרשים²² - כאלה שהובאו בחסידות - מבארים הפירוש "אלקיהם מתקיימין עליהם" ע"ד מארו"ל²³ "מוסיפין כח בגבורה של מעלה", שאין זה אלא תוספת כח (וע"ד מאמר המדרש²⁴ - שעפ"ז מפרש את הפסוק "והנה ה' נצב עליו" - "האבות הן הן המרכבה", שמרכבה פועלת (רק) עלי' בהרוכב). אבל, מזה שבמדרש כאן הובאה הדוגמא ממ"ש "והנה עומד על היאור", מובן הפירוש (כנ"ל) שהקיום כביכול של הוי' - לשון מהוה²⁵ - הוא על צדיקים.

ולכן משתמש אדמו"ר הזקן בלשון הפסוק "והנה ה' נצב עליו" - שכוונתו בזה, שקיום מלכותו ית' הוא "עליו" על יהודי זה שמקבל על עצמו עול מלכות שמים. על ידו דוקא נעשה הקב"ה מלך (ע"י תפלתו ובקשתו: "מלוך על העולם" - נעשה כן בפועל).

וזהו "והנה ה' נצב עליו" - שזה ש"לעולם ה' דברך נצב בשמים"²⁶, היינו, הקיום דאלקות בעולם,

17 מלכים"א כב, מה. 18 ב"ר פי"ז, ד. 19 וכידוע הפירוש בנוסח הברכות: אלקינו (ועי"ז ואחר זה) מלך העולם. 20 ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

11 ראה לקו"ש חט"ז ע' 14. וש"נ. 12 פי' מת"כ כאן. 13 איכ"ר פ"א, לג. 14 ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. 15 ראה תניא שעיה"א רפ"ד. ובכ"מ. 16 תהלים קיט, פט.

כמו כו' טו"ת (אולי פרטם מפני שזהו בהתחלת היום). לבישת טלית כו' מלובש כו' בציצית כו' (שינה בל' כי לובשים הטלית אבל דבר המצוה שבה מלובש רצה"ע הם הציצית כי הטלית אין בו קדושה). ליכלל וליבטל כו' ליבטל וליכלל כו' (טעם שינוי הסדר?). חו"ב . . . ב' קדש והכ" . . . דעת . . . חו"ג המלובש ב' שמע והא"ש (עיין זח"ג רסב: ושם ובי' בסי' ש' התפלגין). קדש (שמות יג' א'-ל'). והי' כ"י (שמות יג' יא'-טז'). שמע (דברים ו' ד'-ט'). והא"ש (דברים יא' יג'-כא').

עסק התורה או המצוה כמו לפני לבישת טלית ותפילין וגם יתבונן איך שאור אין סוף ב"ה הסובב כל עלמין וממלא כל עלמין הוא רצון העליון הוא מלובש באותיו' וחכמת התורה או בציצית ותפילין אלו ובקריאתו או בלבישתו הוא ממשך אורו ית' עליו דהיינו על חלק אלוה ממעל שבתוך גופו ליכלל וליבטל באורו יתברך ודרך פרט בתפילין ליבטל וליכלל בחי' חכמתו ובינתו שבנפשו האלהית בבחי' חכמתו ובינתו של א"ס ב"ה המלובשות דרך פרט ב' קדש והיה כי יביאך דהיינו שלא להשתמש בחכמתו ובינתו שבנפשו בלתי לה' לבדו וכן ליבטל וליכלל בחי' הדעת שבנפשו הכולל חו"ג שהן יראה ואהבה שבלבו בבחי' דעת העליון הכולל חו"ג המלובש ב' שמע והיה אם שמוע דהיינו

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

כמו כו' טלית ותפילין: אולי הטעם שאינו מסתפק במ"ש בכללות "עסק התורה או המצוה", אלא הוסיף ופרטם ("טלית ותפילין") – מפני שזהו בהתחלת היום.

לבישת טלית כו' מלובש כו' בציצית כו': שינה בלשונו מ"טלית" ל"ציצית" – כי לובשים הטלית, אבל דבר המצוה שבה מלובש רצון העליון הם הציצית (ולא הטלית), כי הטלית אין בו קדושה. ליכלל וליבטל כו' ליבטל וליכלל כו': יש לעיין מהו טעם שינוי הסדר?

חכמתו ובינתו . . . ב' קדש והי' כי יביאך . . . דעת . . . חו"ג המלובש ב' שמע והי' אם שמוע: עיין זח"ג רסב, א ושם, וביאורו בסידור (עם דא"ח) שער התפילין.

קדש: שמות יג' א'-ל'.

והי' כי יביאך: שמות יג' יא'-טז'.

שמע: דברים ו' ד'-ט'.

והי' אם שמוע: דברים יא' יג'-כא'.

(7) ראה הביאור בזה – בלקוטי לוי"צ הערות על ספר התניא ס"ע יט ואילך. (8) ח, ב ואילך. – ובמק"א (שיעורים בספר התניא ע' 529 הערה 4) מציין רבינו: "כמבואר בארוכה בדרושי תפילין שבפע"ח, בסידור (שעם מאמרי חסידות), באמרי בינה וכו'".

מ"ח אדמו"ר²² שכאשר האדון בעל האחוזה צייר אופן הליכתו למלך, נפל עליו כזה פחד עד שהתעלף.

לקוטי פירושים

התורה; אלא הקב"ה מביט ובוחר הנהגתו בכל יום ויום²¹ ובכל שעה ושעה – "אם עובדו כראוי". ובוזה (בעבודה שבכל יום כו') דוקא תלוי קיום כל העולמות, ועד גם הענין ד"הוי' נצב עליו".

(לקו"ש ח"ה ט"ע 295 ואי"ך)

ועל כן צריך לעבוד לפניו באימה וביראה כעומד לפני המלך: ה"בכך" – "ועל כן" – של כל ההתבוננות (שהקב"ה מייחד מלכותו עליו בפרט, שחייב אדם לומר בשבילי נברא העולם, שהוי' נצב עליו, ומביט עליו ובוחר כליות ולב אם עובדו כראוי) הוא – ש"צריך לעבוד לפניו באימה וביראה",

ואיזה אימה ויראה – "כעומד לפני המלך", היינו, לא רק כמו הנמצא במדינת המלך, שרק שמו של המלך נקרא עליו, כמו בכללות העולמות, שרק "הודו על ארץ ושמים"²² (כנ"ל ש"מלא כל הארץ – כבודו", שבעולם הוא רק "כבודו", ולא העצמיות שלו, שהרי "מניח את העליונים ואת התחתונים"), אלא יהודי הוא "כעומד לפני המלך", לפני עצמותו ית',

וכאשר עומדים לפני המלך בעצמו, אזי האימה ויראה הם באופן אחר לגמרי. וכידוע סיפור כ"ק

21 וכפי שמביא לקמן דוגמא איך צ"ל ההכנה ל"לבישת טלית ותפילין" – והרי לבישת טלית ותפילין היא (לא ברי"ה, ידה"כ, שמע"צ ושמה"ת, אלא) בימי החול דוקא. (22) תהלים קמח, יג. (23) נדפס בלקו"ד ח"א קסד, א ואילך.

בש"ע (או"ח סי' כה' ס"ה). **כמ"ש בזהר** (זח"ג קכ:). **כענין שום** (דברים יז' טו'). **והתורה אמרה** (שמות כג' כה'). **ואותו** (דברים יג' ה'). **להעיר מסה"מ מ"ע ה'** שהביא ג"כ ב' פסוקים (אלו). **בהר** (קח' "לב"נ לקבלי' עלי' עול בקדמיתא . . . עומ"ש לא . . . לא שתכח לגבי' . . .).

כמ"ש בש"ע לשעבד הלב והמוח כו' ובעטיפת ציצית יכוין כמ"ש בזהר להמשיך עליו מלכותו ית' אשר היא מלכות כל עולמים וכו' לייחדה עלינו ע"י מצוה זו והוא כענין שום תשים עליך מלך ואזי אף אם בכל זאת לא תפול עליו אימה ופחד בהתגלות לבו מ"מ מאחר שמקבל עליו מלכות שמים וממשיך עליו יראתו ית' בהתגלות מחשבתו ורצונו שבמוחו וקבלה זו היא אמיתית בלי שום ספק שהרי היא טבע נפשות כל ישראל שלא למרוד במלך הקדוש ית' הרי התורה שלומד או המצוה שעושה מחמת קבלה זו ומחמת המשכת היראה שבמוחו נקראות בשם עבודה שלימה ככל עבודת העבד לאדונו ומלכו משא"כ אם לומד **גז** ומקיים המצוה באהבה לבדה כדי לדבקה בו על ידי תורתו ומצותיו אינה נקראת בשם עבודת העבד והתורה אמרה ועבדתם את ה' אלהיכם וגו' ואותו תעבדו וגו' וכמ"ש בזהר [פ' בהר] כהאי תורא

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

אלא שבד בבד עם האימה ויראה, צ"ל גם שמחה, וכידוע²⁴ שעבודת ה' צ"ל בשמחה דוקא, שפורצת גדר²⁵, ומסירה את כל המדידות וההגבלות שמפריעים לעבודת ה', ובעמדו לפני המלך, עובדו כראוי ובשמחה ובטוב לבב.

בש"ע: או"ח סי' כה' ס"ה. **כמ"ש בזהר:** זח"ג קכ, ב. **כענין שום:** דברים יז' טו'. **והתורה אמרה:** שמות כג' כה'. **ואותו:** דברים יג' ה'. **להעיר מספר המצות** להרמב"ם מ"ע ה', שהביא ג"כ ב' פסוקים אלו ("ועבדתם את ה' אלקיכם וגו'", "ואותו תעבדו וגו'").

ליבטל וליכלל בחי' הדעת . . לשעבד הלב: מהלשון "ליבטל ולכלול בחי' הדעת שבנפשו הכולל חו"ג שהן יראה ואהבה שבלבו", משמע, שמשעבד את הדעת שלו (שהוא – הדעת – כולל אהוי"ר שבלבו). אבל בסיום הענין: "לשעבד הלב כו".

בהר: קח, א. ושם הלשון הוא "כהאי תורא כו' הכי נמי איצטריך לב"נ לקבלי' עלי' עול בקדמיתא . . . עול מלכות שמים . . . ואי האי לא אשתכח לגבי' לא שריא כו"²⁶.

(ס"ה"ז מזלגט ח"ב ע' צב הערה 65)

9) ראה גם "הערות ותיקונים בדא"פ": "בשינוי ל' קצת". וראה גם "לקוטי פירושים" כאן.

להמשיך עליו מלכותו ית' אשר היא מלכות כל עולמים וכו' לייחדה עלינו ע"י מצוה זו: כלומר: אע"פ שמלכותו ית' היא מלכות כל עולמים, מ"מ, יכוין לייחדה עלינו ע"י מצוה זו, כנ"ל בראש הפרק.

(שיעורים בספר התניא ע' 530)

והוא כענין שום תשים עליך מלך: שפירושו²⁶ – שלפני השימה אין לו מלך ועתה הוא משים על עצמו מלך.

(לקו"ש ח"ה ע' 295 הערה 34)

והתורה אמרה ועבדתם את ה' אלקיכם: עי"ז שהעבודה דקבלת עול (עבודת עבד) הוא לפי ש"התורה אמרה ועבדתם את ה' אלקיכם", נמשך מעין התענוג דתורה גם בהעבודה דקבלת עול (אלא שהתענוג הוא לא מצד ענינו ומציאותו, אלא אדרבה, מצד הביטול שלו, דלהיות שאינו מציאות לעצמו, לכן התענוג שלו הוא התענוג דלמעלה).

(מס"ה"ז מזלגט ח"ה ע' קעג)

24) ראה רמב"ם הל' לולב בסופו, תניא פכ"ו. ובכ"מ. 25) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד. 26) ראה לקו"ת מסעי צ, ד.

לקוטי אמרים

נז

מ"מ הגהות והערות קצרות
רסז

בן שהוא ג"כ עבד הרי
א"א כו' (עייג"כ לקו"ת
סוף בי' דלא הביט).

דיהבין עליה עול בקדמיתא בגין לאפקא מיניה טב
לעלמא כו' הכי נמו אצטריך לב"נ לקבלא עליה עול
מלכות שמים בקדמיתא כו' ואי האי לא אשתכח גביה
לא שריא ביה קדוש' כו' וובר"מ שם ד' קי"א ע"כ שכל
אדם צ"ל בשתי בחי' ומדרגות והן בחי' עבד וברי' בן
ואף דיש בן שהוא ג"כ עבד הרי אי אפשר לבא

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פנוחים

בן שהוא ג"כ עבד הרי אי אפשר כו': עיין
ג"כ לקו"ת בלק סוף ביאור דלא הביט¹⁰.

10) ושם (א) - לאחר שמקדים שצ"ל ב'
הבחי', בחי' עבד ובחי' בן: "יש ב' בחי' עבד, הא'
בפסוד" . . והוא ענין יראה תתאה . . וזהו בחי' עבד
הראשון . . ואח"כ בברכות ק"ש ובק"ש ואהבת . . בחי'
רחימו והוא בחי' בן . . ואח"כ שמו"ע זהו בחי' יראה
עילאה שלמעלה גם מבחי' אה"ר דבחי' בן . . והוא
שבחי' בן מתעלה להיות ג"כ בבחי' ומדרגת עבד הב"י."

וכמ"ש בזהר [פ' בהר] כהאי תורא וכו': אדמו"ר
הזקן מדגיש שמאמר הזהר הוא בפ' בהר²⁷ - "בהר
סיני", ד"מכיר מכל טוריא²⁸, שגם ב"הר" שמורה על
הגבהה והתנשאות, יהי' "מכיר" - בהתאם להמדובר
כאן בענין חיבור ב' הפכים: שהיא הרגש עצמו
- הגבהה ד"הר", ובכל זאת - ביטול דקב"ע, "מכיר".

(לקרי' ש"ז ע"י 185 בשו"ת הב' להנדה 57)

כהאי תורא דיהבין עלי' עול בקדמיתא בגין
לאפקא מיני' טב לעלמא כו': צריך להבין מה

ניתוסף בביאור הענין ע"י המשל "כהאי תורא כו'",
ובפרט שמשל זה מעתיק אדמו"ר הזקן בתניא, אע"פ
שמשמית כו"כ ענינים שבזהר שם - שמזה מובן שעפ"ז
מבואר ענין עיקרי בהענין דקבלת עול מלכות שמים.
והביאור בזה:

החידוש שמתדש אדמו"ר הזקן בפרק זה שמביא את המשל
מהזהר - שבזה גופא מפרשו - הוא (לא רק
שיהודי צריך בכלל קבלת עול מלכות שמים - שזהו דבר
הפשוט: כיון שהשרש לשם"ה ל"ת הוא יראת ה'²⁹, הרי
מובן שבהכרח להיות ליהודי יראה - קב"ע - בכדי להיות
נזהר בשם"ה ל"ת, אלא) ש"אף שהיראה היא שרש
לסור מרע והאהבה לועשה טוב, אעפ"כ לא די לעורר
האהבה לבדה לועשה טוב, ולפחות צריך לעורר תחלה
היראה כו"³⁰, היינו, שגם בשביל "עשה טוב" יש צורך
בקבלת עול מלכות שמים.

ולכן מעתיק המשל "כהאי תורא דיהבין עלי' עול
בקדמיתא בגין לאפקא מיני' טב לעלמא" - שממשל זה
מובן שגם בשביל "עשה טוב" מוכרח להיות קב"ע:

"כהאי תורא" שזה ש"יהבין עלי' עול בקדמיתא" הוא
(לא רק כדי לשמור שלא יגח ויזיק, אלא גם) "בגין
לאפקא מיני' טב לעלמא", כך גם זה ש"אצטריך לב"נ
לקבלא עלי' עול מלכות שמים בקדמיתא" הוא (לא רק
בכדי שיהי' סור מרע, אלא גם) מפני ש"אי האי לא
אשתכח גבי' לא שריא ב' קדושה": גם "השראת הקדושה"
- "גילוי והמשכת אוא"ס ב"ה למטה"³¹, שבאה ע"י מ"ע -
יכול להיות אצלו דוקא כשקיום המ"ע הוא (גם) מצד
קבלת עול³².

אך עדיין אינו מובן: הרי אדמו"ר הזקן מעתיק מהזהר את
לשון הנמשל, "ואי האי לא אשתכח גבי' לא שריא ב' קדושה"
- שמלשון זה לבדו ברור כבר שהצורך בקב"ע הוא גם
בשביל השראת הקדושה שע"י קיום מצות נעשה,
ולשם מה צריך להביא את המשל "כהאי תורא כו"?

ויובן לאחרי ביאור לשון אדה"ז "כי אף שהיראה היא
שרש לסור מרע והאהבה לועשה טוב, אעפ"כ לא די
כו" - דלכאורה דרושה כאן רק ההבהרה בנוגע ל"עשה
טוב" שאף שהשרש ד"עשה טוב" הוא אהבה, מ"מ לא

27) דשלשה אופנים בזה (בתניא): זוהר סתם, בהוספת הפרשה, בציון העמוד. לדוגמא (מכל הג') - פ"א ורפ"ב. 28) מדרש תהלים סח, יז
(הוצאת באבער). וראה ג"כ מגילה כט, א. 29) כמ"ש בתניא פ"ד (וכ"ה ב"פירושו" לרמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב). ובריש פרקין (נעתק להלן
בפנים). 30) לשון אדה"ז בתניא ריש פרקין. וגם בהמשך הענין שם (לפני שמביא מאמר הזהר), מדגיש "אם לומד ומקיים המצוה באהבה
לבדה אינה נקראת בשם עבודת העבד", שגם לימוד התורה וקיום מ"ע - אף ש"האהבה היא שרש כל רמ"ח מ"ע" - צריכים להיות (לא רק
באהבה לבדה, אלא גם) בדרך עבודת עבד. 31) לשון אדה"ז בלקו"ת בלק ע, ג. ושם, שזה נעשה ע"י רמ"ח מ"ע שהם דוגמת "תיקון וסידור
כלים נאים", ומל"ת ענינם הוא "לבער הרע" - בדוגמת דירה שעושים למלך בוי"ד, אשר (טרם שמסדרים כלים נאים) "צריכים לפנות ההיכל מכל
לכלוך וטינוף". 32) להעיר ממרו"ל (וח"א כו, א. ח"ב קסה, ב. ועוד - הובא בלקו"ת שם) "לעבד זה זר רמ"ח מ"ע" (ובספרי עקב יא, ג. "לעבדה
זה תלמוד"), שגם (לימוד התורה) וקיום מ"ע, צ"ל באופן ד"לעבדה".

למדרגה זו בלי קדימת היראה עילאה כידוע ליודעים: והנה אף מי שגם במוחו ובמחשבתו אינו מרגיש שום יראה ובושה מפני פחיתות ערך נפשו ממקור חוצבה ממדרגות תחתונו' דיי"ם דעשיה אעפ"כ מאחר שמתכוין בעבודתו כדי לעבוד את המלך הרי זו עבודה גמורה כי היראה והעבודה נחשבות לשתי מצות במנין תרי"ג.

והעבודה כו' במנין תרי"ג (להעיר מסה"מ מ"ע ה', דהא שהעבודה היא במנין תרי"ג אף שהיא מצוה כוללת, מפני שבכללה ציווי התפלה, דס"ל תפלה

מה"ת. ועיי"ש בדרמ"צ לבעהמ"ס מל"מ דהרמב"ן סקלו ממנין תרי"ג משום דס"ל תפלה מדרבנן. ועיי"ן פנ"ג "תרי"ג מצות התורה . . . וק"ש ותפלה כו' – עיי"ן אגה"ת ספ"ב, לקו"ת ד"ה לא הביט, שרש מצות התפלה בתחלתו –).

לקוטי פירושים

די" באהבה לבדה, וצריך (אפילו בשביל "עשה טוב") לעורר גם יראה, אבל מה נוגעת כאן ההבהרה בתיבות "אף שהיראה היא שרש לסור מרע"?

וההסברה בזה – שבתיות אלו מבאר אדה"ז היטב את הכוונה בצורך היראה וקב"ע גם בעבודה ד"עשה טוב":

אילו הי' מזכיר רק את הפרט של אהבה ו"עשה טוב", הי' מקום לחשוב שמדובר במקרה שחסר לגמרי הענין דקב"ע ויראה; ובמילא הי' אפשר לפרש שהטעם ש"לא די לעורר האהבה לבדה לועשה טוב", ויש צורך בקב"ע, ועד ש"אי האי לא אשתכח גבי" לא שריא ב' קדושה" – הוא מפני שהעדר הקב"ע סותר להשראת הקדושה, כפי מי שאין לו קב"ע, אינו בטל להקב"ה, ולכן לא יכולה להיות בו השראת הקדושה, לפי ש"אין הקב"ה שורה אלא על דבר שבטל אצלו ית"ש³⁴.

ולכן מוסיף אדה"ז גם את התיבות "שהיראה היא שרש לסור מרע" – שאע"פ שלא חסרה אצלו היראה בתור שרש לסור מרע, אלא שהעבודה ד"עשה טוב" היא מצד התעוררות האהבה לבדה ולא מצד קב"ע, מ"מ, אין זה מספיק, וגם בעבודתו ב"עשה טוב" הנה "אי האי (קב"ע) לא אשתכח גבי" לא שריא ב' קדושה³⁵.

ובכדי שיהי' ברור יותר הפירוש ד"אי האי לא אשתכח גבי" לא שריא ב' קדושה", שהכוונה היא (לא רק לאופן של העדר הקב"ע שסותר להשראת הקדושה,

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פירושים

והעבודה כו' במנין תרי"ג: להעיר מספר המצות להרמב"ם מ"ע ה', דהא שהעבודה היא במנין תרי"ג מצוות, אף שהיא מצוה כוללת, הוא מפני שבכללה גם ציווי התפלה, והיינו דס"ל תפלה מן התורה. ועיי"ש בדרך מצותיך לבעל המחבר ספר משנה למלך, דהרמב"ן סקלו ממנין תרי"ג, משום דס"ל תפלה מדרבנן. וכיון שאדה"ז כותב ש"העבודה . . . במנין תרי"ג", עכצ"ל שס"ל שתפלה מן התורה. ועיי"ן לקמן פנ"ג: "תרי"ג מצות התורה . . . וק"ש ותפלה כו" – עיי"ן אגה"ת ספ"ב, לקו"ת בלק ד"ה לא הביט, שרש מצות התפלה בתחלתו¹¹.

(11 באגה"ת: "ביטול מ"ע דרבנן כמו תפלה יתענה כו"ם. בלקו"ת (ע, סע"ג): "עבודה שבלב זהו תפלה והיא דרבנן ואינה ממנין המצות דאורייתא". ובשרש מצות התפלה (דרמ"צ קטו, א): "התפלה בכל יום ונוסח התפלה הוא מצוה מדרבנן, אך מדאורייתא הוא המצוה שיתפלל האדם ויבקש בעת מן העתים אשר יצטרך לדבר מן הדברים כמו בעת צרה וכיוצא, אז היא מ"ע מדאורייתא שציונו הש"י בזה שיבקש האדם זה ממנו ית' לבד שיושיעו וכו" (וראה גם רפ"ח (לעיל ע' רמא) הערה ד"ה ובתפלה).

(* ובמק"א (שיעורים בספר התניא ע' 936 הערה 8) כותב רבינו: "אין להוכיח מכאן דאדה"ז ס"ל דתפלה מדרבנן . . . כי לכ"ע זמני התפלה הם דרבנן, וכשביטל זה ציוה הארז"ל להתענות כו"ם.

(33) כי נוסף לזה שמכיון שהיראה (דוקא) היא שרש לשס"ה ל"ת ובהעדר היראה אפשר שיעבור איוו איסור ח"ו, הרי במילא א"א שתהי' בו השראת הקדושה (כמובן מהמשל שבלקו"ת שם, שסידור כלים הנאים הוא דוקא לאחרי פינוי ההיכל מכל לכולך) – הנה גם העדר הקב"ע מצד עצמו (גם באופן שאין חשש שיעשה איוו איסור ח"ו – ראה לקו"ת מסעי צ, ב. וראה גם "קיצורים לתניא" ע' מג), סותר להשראת הקדושה, כפפנים. (34) תניא פ"ו (יו"ד, ב). (35) ובפרטיות יותר י"ל: בקיום מ"ע עצמם – ב' ענינים: א) שקיומם הוא באופן ד"סור מרע": מכיון ש(גם) המבטל מ"ע הוא מורד במלכותו ית' (כמפורש באגה"ת בתחלתו), לכן מקיים הוא את המצוה, כי ביטול מ"ע הוא איסור. ב) שקיום המ"ע הוא מצד ענין החיובי שבו, העבודה ד"ועשה טוב". וזהו שמחדש אדה"ז במש"כ "כי אף שהיראה היא שרש לסו"מ והאהבה לועשה טוב כו", שלא רק היסור מרע" שבמ"ע צ"ל מצד היראה, אלא גם ה"ועשה טוב" שבהם – אף שהשרש לזה הוא אהבה, בכ"ו, צריך להיות (גם) מצד קב"ע.

(* ובזה יומתק מש"כ "שרש לסור מרע" ואינו כותב "לשס"ה ל"ת" ככפ"ד.

לקוטי אמרים

נז

מ"מ הגהות והערות קצרות
רסט

ואינן מעכבות זו את זו. ועוד שבאמת מקיים גם מצות יראה במה שממשיך היראה במחשבתו כי בשעה ורגע זו עכ"פ מורא שמים עליו עכ"פ כמורא בשר ודם הדיוט לפחות שאינו מלך המביט עליו שנמנע בעבורו מלעשות דבר שאינו הגון בעיניו שזו נק' יראה כמו שאמר רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם כו' תדעו כשאדם עובר עבירה אומר שלא יראני אדם כו' רק שיראה זו נקראת יראה תתאה ויראת חטא שקודמת להכמתו ויראה עילאה הוא ירא בושת כו' דאית יראה ואית יראה כו' אבל בלי יראה כלל לא פרחא לעילא באהבה לבדה כמו שהעוף אינו יכול לפרוח בכנף אחד דרחילו ורחימו הן תרין גרפין וכמ"ש בתיקונים] וכן היראה לבדה היא

114

אלא שהוא נח, משא"כ אם אינו כלל). כמ"ש בתיקונים (נסמן פ"מ).

מ"מ. הגהות והערות קצרות - עם פענוחים
כמו שאמר רבן יוחנן בן זכאי: ברכות כח, ב. ושם: "שתהא"¹².
יראת חטא שקודמת להכמתו: אבות פ"ג מ"ט.
דאית יראה ואית יראה: לשון הקדמת התיקוני זהר¹³. ועיי"ש כמה דרגין ביראה. עיין לעיל פ"מ בהגהה הג'.
שהעוף אינו יכול לפרוח בכנף אחד: צע"ק מ"ב פ"ט, ח - הובא תוד"ה כנפי שבת מט, א - "היונה הזו בשעה שהיא פורחת ויגיעה קופצת באחד מאגפיה ופורחת באחד מאגפיה"¹⁴. ויש לומר, דגם לפירוש ה' דמת"כ ש"קופצת" הוא "מלשון לא תקפוץ, כלומר כובשת האחד על הגוף למען ינוח"¹⁵, עכ"פ צ"ל גם כנף ה', אלא שהוא נח, משא"כ אם כנף ה' אינו נמצא כלל, שאז אינו יכול לפרוח¹⁶.
כמ"ש בתיקונים: נסמן בפ"מ¹⁷.

12) כ"ה גם ב"הערות ותיקונים בדא"פ". 13) ה, סע"ב. 14) ובתוס' שם: "פורחת באחת ונינוחת באחת". 15) דלא כפירוש הא' - "מנענע מעט מעט לפי שאי אפשר לפרוח באחד אם לא שיתנענע גם האחר קצת". 16) וראה גם שיעורים בספר התניא ע' 536 הערה 16: "ומש"כ במדרש הובא בתוד"ה כנפי" (שבת מט, א) "פורחת באחת" - הרי בשעת מעשה יש להם גם כנף שני, וכחסיוס "ונינוחת באחת", משא"כ בנידו"ד שאין לו אלא כנף אחד. ולגירסת ופירוש המת"כ (פל"ט, ח) צ"ל פריחה במקצת גם בכנף ה', לפי שאי אפשר לפרוח באחד". 17) לעיל ע' רנט.

המציות וההתפשטות של), הוא כסתירה לענין הקב"ע (אע"פ שיש אצלו קב"ע בנוגע לסור מרע, וירא "שלא

לקוטי פירושים

אלא גם) שבשביל השראת השכינה גופא יש צורך בקב"ע - מעתיק אדה"ו את המשל "כהאי תורא כו" שמדגיש בבהירות שזה ש"הבין עלי' עול בקדמיתא" הוא "בגין לאפקא מיני' טב לעלמא".

וביאר הטעם שבשביל השראת הקדושה גופא נחוץ קבעומ"ש גם בקו ד"עשה טוב", וכשבא מצד אהבה לבדה אין זה ממשיך השראת הקדושה (אע"פ שיש לו קב"ע בקו דסור מרע):

נברא - אין לו שום ערך לגבי בורא. ולכן, כאשר קיום המצוות הוא רק מצד אהבה, שזהו הרגש הקשור עם מציאות האוהב³⁶, מציאות הנברא, הנה קיום המצוות זה (עם אהבה - ענינו דהנברא) אינו יכול להגיע ל"גילוי והמשכת אווא"ס ב"ה" (גילוי הבורא), כיון שבורא הוא באין ערוך למעלה מנברא. ודוקא כאשר קיום המצוות הוא מצד קבעומ"ש, שקב"ע קשורה (לא עם המציאות שלו, אלא) עם מציאות ה"מלך"³⁶, אזי יש בהמצוה, כביכול, כח ה"בורא", ובמילא יש ביכלתה לפעול "השראת הקדושה".

זאת ועוד יותר: גדר ה"עבד" הוא שקנוי לגמרי לרבו³⁷, ואם מרגיש בעצמו משהו מהמציאות שלו, הרי זה חיפץ העבדות. ולכן, כאשר קיום המצוות (ד"עשה טוב") הוא "באהבה לבדה", נמצא, שזה גופא שיש אצלו הרגש של אהבה (שקשור עם

36) ראה סה"מ תקס"ב ע' רעז. ד"ה שופר חצ"ת (כסה"מ תרצ"ט) פ"י. 37) ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 233 ואילך.

כנ"ל ("עי' פכ"ג לה. ובפל"ז ופ"ד וע' פי"ד. צ"צ"). אמרז"ל (ברכות מט:). שכינה ע"ש כו' (עייג"כ פנ"ב, אגה"ק כה' לא' לקו"ת בי' שחורה אני ס"ב). וכמש"ל (ע' פמ"ו נ"ב).

כנף אחד ולא פרחא בה לעילא אף שנק' עבודת עבד וצריך להיות ג"כ בחי' בן לעורר האהבה הטבעית עכ"פ המסותרת בלבו שתהא בהתגלות מוחו עכ"פ לזכור אהבתו לה' אחד במחשבתו וברצונו לדבקה בו ית' וזאת תהיה כוונתו בעסק התורה או המצוה הזו לדבקה בו נפשו האלהית והחיונית ולבושיהן כנ"ל. אך אמנם אמרו רז"ל לעולם אל יוציא אדם עצמו מן הכלל לכן יתכוין ליחד ולדבקה בו ית' מקור נפשו האלהית ומקור נפשות כל ישראל שהוא רוח פיו ית' הנק' בשם שכינה על שם ששוכנת ומתלבשת תוך כל עלמין להחיותן ולקיימן והיא היא המשפעת בו כח הדבור הזה שמדבר בדברי תורה או כח המעשה הזה לעשות מצוה זו ויחוד זה הוא ע"י המשכת אור א"ס ב"ה למטה ע"י עסק התורה והמצוות שהוא מלוכש בהן ויתכוין להמשיך אורו ית' על מקור נפשו ונפשות כל ישראל לייחדן וכמ"ש לקמן פי' יחוד זה באריכות ע"ש. וזהו

לקוטי פירושים

למרוד במלכותו ית' (ו), ובמילא - להשראת הקדושה. ולכן, גם ה"עשה טוב" (וגם האהבה שהיא השרש לועשה טוב) צריך להיות חדור בקב"ע (שגם אהבת ה' תבוא מצד הצדדי³⁸ "ואהבת את ה' אלקיך"³⁹) - כמו העבד שאין לו שום מציאות לעצמו מלבד מציאות האדון.

(שם ע' 180 ואילך)

לקבלא עלי' עול מלכות שמים בקדמיתא:
בזהר שלפנינו: "לקבלא עלי' עול בקדמיתא" (בהשמטת התיבות "מלכות שמים"). ואפשר אשר (א) אדה"ז מצא גירסא כזו בזהר. (ב) שתיבות אלו הם מאמר המוסגר - שהוסיף אדה"ז לתוס' ביאור, וכמובן מהמשך המאמר שבוזהר שם (שלא הובא בתניא) שהכוונה ב"עול" היא לעול מלכות שמים.

(שם הערה 32)

(38) ואתחנן ו, ה. (39) ראה אוה"ת פינתס ע' א'ריא, שזהו הטעם למ"ש בכתבי האריז"ל שקודם ק"ש צ"ל הריני מקבל עלי מצות ואהבת כו'. עיי"ש.

בקיורב ויחוד אמיתי. . . כאדם המקדש אשה להיות מיוחדת עמו ביחוד גמור. . . ככה ממש ויתר על כן לאין קץ הוא יחוד נפש האלקית העוסקת בתורה ומצוות ונפש החיונית ולבושיהן הנ"ל באור א"ס ב"ה וכו". ובפנ"ב, שהלבוש האור השכינה הוא 'רצונו ית' וחכמתו וכו' המלוכשים בתורה ומצוות'. . . דאורייתא מחכמה נפקת היא חכמה עילאה. . . שאור א"ס ב"ה מלוכש ומיוחד בחכמה עילאה. . . ובירידתה. . . גם השכינה ירדה ונתלבשה בה בכל עולם ועולם. . . התלמוד. . . שבעולם הבריאה. . . המשנה. . . ביצירה. . . כי בתוך כולן מלוכשות חב"ד דאצילות שאור א"ס ב"ה מיוחד בהן בתכלית היחוד".

(*) וראה ד"ה באתי לגני תשי"א בתחלתו: "מובן מזה שענין שכינה הוא למעלה מעלה מאצ"י ג"כ כו", עיי"ש בארוכה.

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים
כנ"ל: "עי' פכ"ג לה. ובפל"ז ופ"ד. ועי' פי"ד -
הגהת הצ"צ".
אמרו רז"ל: ברכות מט, ב.
שכינה על שם כו': עיין ג"כ לקמן פנ"ב,
אגה"ק סכ"ה וסל"א, לקו"ת שה"ש ביאור הדברים
ע"פ שחורה אני ס"ב¹⁸.
וכמ"ש לקמן: עיין פמ"ו נ"ב¹⁹.

18 בפנ"ב: "שכינה מלשון ושכנתי בתוכם, על שם שמקור זה הוא ראשית התגלות אור א"ס* אשר ממשיך ומאיר לעולמות בבחי' גילוי וממקור זה נמשך לכל א' האור וחיות פרטי הראוי לו ושוכן ומתלבש בתוכם להחיותם". באגרות-קודש סכ"ה: "שכינה. . . לפי ששוכן ומתלבש בנבראים להחיותם". בסל"א: "לשון שכינה הוא שאור הוי' שוכן בעולמות בי"ע להחיותם". ובלקו"ת (ח, ב): "כשיורדת המלכות בבריאה נקראת. . . בשם שכינה. . . משא"כ בהיותה באצ"י לא שייך לשון שכינה מאחר שמיוחדת שם באור א"ס בתכלית היחוד ואינה מתלבשת ושורה במקור הנבראים עדיין, רק כשנעשית בחי' עתיק לבריאה ומתלבשת בא"א דבריאה, שהוא שרש ע"ס דבריאה, ובריאה הוא נבראים, ושורה שם התגלות אלקות, שייך לשון שכינה, שבחינת מלכותו ית' שבאצילות שבה מלוכש הקו מאור א"ס ב"ה, שוכנת בתוך בריאה". 19 בפמ"ו: "לקרבם אליו

לשם יחוד – ישראל
(פ' לשם כו' לקו"ת מי
כל כמוך ס"ב. ועייג"כ ס'
המה מל' הב' ס"ג.
להעיר משער הכולל פ"ו
סק"ב).

הגהה

(עייג"כ הגהה ב' פ"מ.
חצעג"ל מיותרים כנ"ל
פ"א). וכמ"ש באד"ר
(זח"ג קכז?). פ"ד (לעיין
שם).

כמ"ש לעיל (ספ"י).
יחוד העליון שבאצי'
(ששם הוא עיקר היחוד
כמש"ל פ"מ בהגהה ב').
כמש"ל (ע"ל פל"ה).

פ' לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בשם כל ישראל*
ואף שלהיות כוונה זו
אמיתית בלבו שיהיה לבו
חפץ באמת יחוד העליון
הזה צריך להיות בלבו
אהבה רבה לה' לבדו
לעשות נחת רוח לפניו
לבד ולא לרוות נפשו
הצמאה לה' אלא כברא
דאשתדל בתר אבוי ואמי'
דרחים לון יתיר מגרמיה
ונפשיה כו' וכמ"ש לעיל
בשם רעיא מהימנא. מ"מ

וגם על ידי זה יתמתקו גם כן
הגבורות בהסדים ממילא
בהתכללות המדות ויחודם על ידי
גילוי רצון העליון ב"ה המתגלה
למעלה באתערותא דלתתא הוא
גילוי למטה בעסק התורה
והמצוה שהן רצונו ית' וכמ"ש
באדרא רבא ובמשנת חסידים נח
מסכת א"א פ"ד שתר"ג מצות
התורה נמשכות מדוורתא דא"א
שהוא רצון העליון מקור
החסדים:

יש לכל אדם להרגיל עצמו בכוונה זו כי אף שאינה
באמת לאמיתו לגמרי בלבו שיהפוך בזה בכל לבו
מ"מ מעט מזער חפץ לבו בזה באמת מפני אהבה
הטבעית שבלב כל ישראל לעשות כל מה שהוא
רצון העליון ב"ה ויחוד זה הוא רצונו האמיתי והיינו יחוד
העליון שבאצילות הנעשה באתערותא דלתתא ע"י
יחוד נפש האלהית והתכללותה באור ה' המלוכש
בתורה ומצות שעוסקת בהן והיו לאחד' ממש כמש"ל
כי ע"ז מתיחדים ג"כ מקור התורה והמצות שהוא
הקב"ה עם מקור נפשו האלהית הנקרא בשם שכינה

לקוטי פירושים

יתכוין ליחוד . . מקור נפשות כל ישראל . .
שכינה . . ע"י עסק התורה והמצות . . וזהו פ'
לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בשם כל ישראל:
שפירושו – שהיחוד (עשיית המצוה) הוא בשם כל
ישראל, וע"פ הנ"ל מוכן ההכרח בזה, כיון שצ"ל
היחוד עם שכינתיה שהיא מקור נפשות כל ישראל.

(שיעורים בספר התניא ע' 537)

יחוד העליון שבאצילות: ששם הוא עיקר היחוד, כמש"ל פ"מ בהגהה ב'.
כמש"ל: עיין לעיל פל"ה.

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים
לשם יחוד – ישראל: פירוש "לשם יחוד כו" –
ראה לקו"ת דרושי ר"ה ד"ה מי א-ל כמוך ס"ב²⁰.
ועיין ג"כ לקו"ת שה"ש ד"ה ששים המה מלכות
הב' ס"ג²¹. להעיר משער הכולל פ"ו סק"ב²².
הגהה: חצאי עיגול²³ מיותרים, כנ"ל פ"א²⁴.
לתוכן ההגהה – עיין ג"כ הגהה ב' בפ"מ.
וכמ"ש באד"ר: זח"ג קכז ?
פ"ד: לעיין שם²⁵.
כמ"ש לעיל: ספ"י.

20) ושם (סא, ב): "להבין פ' לשם יחוד קוב"ה שנתייחד קודם התפלה ליחודא שם י"ה ב"ה ביחודא שלים", ומבאר
פ' אותיות של שם הוי", שענינם "צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות", "זהו פ' היחוד שיהי' יחיד ומיוחד אחר
הצמצום וההתפשטות כמו קודם לכן בלי שום שינוי . . שיאירו היודין והוויין שהן בחי' צמצומים והשתלשלות
המשכות והארת אור עליון אור א"ס ב"ה יאירו גם למטה מטה כו". 21) ושם (מא, א): "ענין יחוד קוב"ה ושכינתיה'
. . שכינה הוא בחי' מלכותו ית' השוכן בתחתונים . . והוא בחינת ממכ"ע . . ובחי' סוכ"ע הוא קדוש ומובדל. ויחוד
קוב"ה ושכינתיה' היינו כאשר יש התגלות בחינת סוכ"ע מה שהוא קדוש ומובדל ונמשך ונתגלה בעולמות תחתונים".
22) ושם, מפרש "בשם כל ישראל" באופן אחר – "שיכלול תפלתו בתפלת כל ישראל שנמצאו בהם הרבה שידועים
לכוין" (כמ"ש לפנ"ש יחוד קוב"ה ושכינתיה' נעשה ע"י התפלה בכוונות ויחודים עליונים כו). 23) כ"ה בדפוסי התניא
שלפנינו. – במהדורא זו תוקן ע"פ מ"ש ב"הערות ותיקונים בדא"פ לפ"א. 24) לעיל ע' כו. 25) ושם: "שלוש עשרה
ארחין לבנין . . ועליהם ארח אחר המתחלק לתרי"ג ארחין שהם סוד תרי"ג מצות".

כמ"ש במ"א () . ע' שנה (ע"ש תילים צ' י' וכדאיתא שבת פט: כמה שנותיו של אדם ע' שנה). שאינה מהרהרת כו' (קאי אעסק התומ"צ, כמובן מהמשך הל'). כדאיתא בגמרא (ברכות יח: ב"מ פה: יד הל' תשובה פ"ח ונ"כ. לעיין באוצר ישראל). ובוזהר (ח"א צב: ?). אולי הוא ב"מ פ"ו זח"ג¹¹⁶ אלא ששם מתענגים בהשגתם והתכללותם באור ה' וזהו שתקנו בתחלת ברכות השחר קודם התפלה אלהי נשמה וכו' אתה נפחתה כו' ואתה עתיד ליטלה ממני ס:) ואתה נפחתה (אתה נפחתה). ליטלה (לטלה. כ"ה בסי').

שהן בחי' ממלא כל עלמין ובחי' סובב כל עלמין כמ"ש במ"א באריכות. אבל יחוד נפשו והתכללותה באור ה' להיות לאחדים בזה הפיץ כל אדם מישראל באמת לאמיתו לגמרי בכל לב ובכל נפש מאהבה הטבעית המסותרת בלב כל ישראל לדבקה בה' ולא ליפרד ולהיות נכרת ונבדל ח"ו מיהודו ואחדותו ית' בשום אופן אפי' במסירת נפש ממש ועסק התורה ומצות והתפלה הוא ג"כ ענין מסירת נפש ממש כמו בצאתה מן הגוף במלאת שבעים שנה שאינה מהרהרת בצרכי הגוף אלא מחשבתה מיוחדת ומלובשת באותיות התורה והתפלה שהן דבר ה' ומחשבתו ית' והיו לאחדים ממש שזוהו כל עסק הנשמות בג"ע כדאיתא בגמרא ובוזהר אלא ששם מתענגים בהשגתם והתכללותם באור ה' וזהו שתקנו בתחלת ברכות השחר קודם התפלה אלהי נשמה וכו' אתה נפחתה כו' ואתה עתיד ליטלה ממני

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

ועסק התורה ומצות והתפלה הוא ג"כ ענין מסירת נפש ממש כמו בצאתה מן הגוף כו': והיינו, שבשעת עסק התורה ומצות ותפלה צ"ל הרגש כמו שהוא לאחרי יציאת הנפש מהגוף – "אליך הוי' נפשי אשא".

(לקו"ש ח"א ע' 276)

ההתבוננות דמ"נ היא רק הכנה בהתחלת הלימוד (ולכל היותר "בכל שעה"), אבל בעת הלימוד עצמו צ"ל דעתו ומחשבתו מונחת בפרטי הענינים שלומד בתורה כפי שנתלבשה בעניני העולם, "המחליף פרה בחמור", וכיו"ב. ועד"ז כשעוסק בקיום המצוות, ובפרט במצות צדקה וגמ"ח (כללות כל המצוות), שדעתו מחשבתו צ"ל מונחים בהשתדלות בטובתו של חבירו בענינים גשמיים, וכיו"ב.

(סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 418 הערה 93)

כמ"ש במ"א: שבעים שנה: ע"ש מ"ש בתילים צ' י' "ימי שנותינו בהם שבעים שנה". וכדאיתא בשבת פט, ב: "כמה שנותיו של אדם שבעים שנה". שאינה מהרהרת כו': קאי (לא על "צאתה מן הגוף במלאת שבעים שנה", אלא) אעסק התומ"צ, כמובן מהמשך הלשון ("שאינה מהרהרת בצרכי הגוף) אלא מחשבתה מיוחדת ומלובשת באותיות התורה והתפלה כו'". כדאיתא בגמרא: ברכות יח, ב. ב"מ פה, ב. יד הל' תשובה פ"ח ונ"כ³⁶. לעיין באוצר ישראל²⁷. ובוזהר: ח"א צב, ב ? . אולי "בגמרא ובוזהר" הוא: ב"מ פ"ו, זח"ג קעג, א ושם. – עיין אגה"ק יז²⁸. וזהו שתיקנו: ברכות ס, ב. ואתה²⁹ נפחתה: צ"ל אתה נפחתה. ליטלה: צ"ל לטלה (חסר יו"ד). כן הוא בסידור.

26 בברכות וב"מ – נזכר "מתיבתא דרקיע". ובהל' תשובה: "העולם הבא . . צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם . . כלומר דעת שידעו . . מצוי' עמהן והיא העטרה שלהן וכו'". ובפירושו להלכה ו' הביא דברי הרמב"ן בשער הגמול בענין ג"ע, ש"שוכני ג"ע . . למדין סודות העליונים . . ומשיגין כל מה שיכול הנברא להשיג וכו'", עיי"ש בארוכה. 27 בערך גן עדן שם, הובא גם מ"ש הרמב"ם בפיה"מ סנהדרין פ"ו, שהנפשות משכילות שם מדיעת הבורא כו'. 28 באגה"ק שם: "כנודע שעונג הנשמות בג"ע הוא מהשגת סודות התורה שעסק בעוה"ז בנגלה כדאיתא בזה"ק פ' שלח [זח"ג קעג, א ואילך] ובגמ' בעובדא דרבה בר נחמני³⁰ [ב"מ פו, א]. 29 כ"ה בדפוסי התניא שלפנינו. ובמהדורא זו תוקן ע"פ מ"ש ב"הערות ותיקונים בדא"פ".

* ובמק"א (לקו"ש ח"ב ע"ג 363 בשוה"ג) כותב רבינו: "ולאו דוקא יחידי סגולה כרבה בר נחמני ודכותי" (ב"מ פו, א) – דמזכיר ביבמות (צו, ב ושם ובתוס' שם) ובכ"מ".

וכמ"ש (תילים כה' א'.
ע"פ הגהות הצ"צ ס"א
גם תילים פו' ד').
באמירה לה' לנכח (עי'
אבודרהם בריש שחרית
של חול ופי'). שיעור
קבוע מיד אחר התפלה
(טושו"ע או"ח סי' קנה').
לפחות כנודע ().
וכמו בגט (אה"ע קלא'
ס"א ז'). וס"ת (יו"ד
רעד' ס"א. לעיין שם אם
גם בדיעבד פסול).

כו' כלומ' מאחר שאתה נפתחה בי ואתה עתיד לימלה
ממני לכן מעתה אני מוסרה ומחזירה לך לייחודה
באחרותך וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא והיינו על ידי
התקשרות מחשבתי במחשבתך ודיבורי בדיבורך
באותיות התורה והתפלה ובפרט באמירה לה' לנכח
כמו ברוך אתה וכה"ג והנה בהכנה זו של מסירת נפשו
לה' יתחיל ברכות השחר ברוך אתה כו' וכן בהכנה
זו יתחיל ללמוד שיעור קבוע מיד אחר התפלה וכן
באמצע היום קודם שיתחיל ללמוד צריכה הכנה זו
לפחות כנודע שעיקר ההכנה לשמה לעכב הוא בתחיל'
הלימוד בבינונים וכמו בגט וס"ת שצריכים לשמה
לעכב ודיו שיאמר בתחלת הכתיבה הריני כותב לשם

לקוטי פירושים

לשמה . . בתחיל' הלימוד בבינונים: אע"פ
שהעסק בתורה לשמה באופן תמידי אינו שייך לכל
אחד, מ"מ, הכוונה לשמה "בתחלת הלימוד" עכ"פ
צריכה להיות אצל כאו"א - "בבינונים", ש"היא⁴⁰
מדת כל אדם כו"⁴¹.

ויש לומר הביאור בזה:

כיון שתורתו של הקב"ה היא אין סוף, אינה
יכולה להיות נתפסת בשכלו של אדם, נברא ומוגבל,
אא"כ יש בו תנועת הביטול, שע"ז יכול לקבל תורתו
של הקב"ה⁴²; וע"ד שמצינו במ"ת, שהכלי לקבלת
התורה הי' הביטול דאמירת "נעשה ונשמע"⁴³
(ובהקדמת נעשה ונשמע⁴⁴).

וכן הוא בכאו"א, שלפני שמתחיל אצלו הסדר
דלימוד התורה - שאז ישנו הפס"ד לעולם יעסוק
אדם בתורה ואפילו שלא לשמה כו'⁴⁵ - צריכה להיות
התנועה דקבלת התורה, כדי שתהי' לו שייכות עם
תורתו של הקב"ה⁴⁶;

(40) תניא רפי"ד. (41) וראה שם לפני"ז (נח, א) "בוה חפץ כל
אדם מישראל באמת לאמיתו לגמרי בכל לב ובכל נפש . . לדבקה
בה". ועייג"כ בסיום הפרק. (42) ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 326
ואילך. (43) משפטים כד, ז. (44) שבת פח, א. (45) פסחים ג, ב.
וש"ג. רמב"ם הל' תשובה פ"י ה"ה. פיה"מ להרמב"ם סנהדרין ר"פ
חלק. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג ובקו"א שם. (46) להעיר
ממשנית (לקו"ש חט"ו בתחלתו) הטעם שהתורה מתחילה בניית -
כי לימוד תורה בהבנה והשגה הו"ע הי"ב" שבתורה, כי אפ"ל רק
לאחרי הקדמת הביטול.

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים
וכמ"ש: תילים כה' א'. ע"פ הגהות הצ"צ על
גליון הסיפור שלו³⁰ ב"תפלה לדוד", "שמח נפש
עבדך כי אליך אדני- נפשי אשא", "ס"א הוי"³¹ -
גם תילים פו' ד'³².
באמירה לה' לנכח: עיין אבודרהם בריש
שחרית של חול ופירושה³³.
שיעור קבוע מיד אחר התפלה: טושו"ע או"ח
סי' קנ"ה³⁴.
לפחות כנודע: .
וכמו בגט: אה"ע סקל"א ס"א ז'³⁵.
וס"ת: יו"ד סרע"ד ס"א³⁶. לעיין שם אם גם
בדיעבד פסול³⁷.

(30) נדפסו בהוספות לסיפור תורה אור (ע'
רמא). (31) ראה גם שער הכולל פי"א ס"ק כג: "הג"ה
כ"ק ס"א הוי". (32) אבל במק"א (אגרות-קודש ח"ב ע'
לז) כותב רבינו: "לולי דמסתפינא הוי אמינא . . טעה
המעתיק בציון ההגהה, כי מקומה היא בפסוק ח: אין
כמוך באלקים אדני", שבס"א בא כאן השם הוי'. וכמ"ש
במנחת שי". (33) כ"ה גם בהגהות הצ"צ ב"קיצורים
והערות לספר התניא" ע' לח. - באבודרהם שם:
"נשאלתי על ענין הברכות שבהתחלתן מדבר כלפי השם
כאילו הוא כנגדו ובסופן כאילו אינו כנגדו . . כי כשמזכיר
את השם ואומר ברוך אתה ה', הוא עומד לנגדו, וכיון
שאומר אח"כ מלך העולם נמצא שאינו עומד נגדו . .
והריב"א כתב שהטעם שתקנו הברכות בלשון נוכח
ונסתר מפני שהקב"ה נגלה ונסתר וכו". (34) ושם:
"אחר שיצא מבית הכנסת ילך לבית המדרש (קודם שילך
לעסקיו) ויקבע עת ללמוד". (35) ושם: "צריך שיהי'
כתיבת הגט וחתמתו לשם האיש המגרש ולשם האשה
המתגרשת. אם לא נכתב לשמה אינו גט" (ס"א). "וכן
יאמר הסופר בפיו כשמתחיל לכתוב שכותבו לשם

פלוגית אשת פלוני ולשמו של פלוני" (ס"ז). (36) ושם: "צריך שיאמר הסופר כשיתחיל לכתוב ספר זה אני כותב לשם
קדושת ספר תורה ומספיק לכל הספר". (37) בטור שם: "אם לא עשה כן פסול". וראה שו"ע אדה"ז או"ח ס"ב ס"א:
"אם לא הוציא מפיו בתחלת הכתיבה יש להחמיר בשל תורה ולפסול אפי' בדיעבד אע"פ שחושב בלבו". וראה גם קסת
הסופר ס"ד ס"א, ולשכת הסופר שם סק"ד.

ולשמה כו' (אולי מרמז "כו" כי צ"ל גם לשם גירושין וכדאיתא בסדר הגט. לברר אם ג"ז הוא לעכב). בכל שעה ושעה (לכאורה פשוט שהכונה לשעה זמנית שהן תמיד יב"ש ביום כמ"ש לקמן. מכ' להרי"ף).

קדושת ס"ת או לשמו ולשמה כו' וכשלומד שעות הרבה רצופות יש לו להתבונן בהכנה זו הנ"ל בכל שעה ושעה עכ"פ כי בכל שעה ושעה היא המשכה אחרת מעולמות עליונים להחיות התחתונים והמשכת החיות שבשעה שלפניה חוזרת למקורה ובסוד רצוא ושוב שבס' יצירה עם כל התורה ומעשים טובים של התחתונים כי בכל שעה שולט צירוף אחד מ"ב צירופי שם הוי"ה ב"ה בי"ב שעות היום וצירופי שם אדנ"י שבס' יצירה (פ). יב"צ (נמנו ונתפרשו: הקדמת ת"ז. פרדס ש' פרטי השמות פט"ו. ע"ח ש' מד' פ"ז). צירופי שם אד' (הם כד', כי ד' אבנים בונות כד' בתים, אלא שבשעות הלילה מאירים יב' מהם. מכ' להרי"ף).

<p>מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים ולשמה כו': אולי מרמז בהוספת תיבת "כו" – כי צ"ל גם לשם גירושין, וכדאיתא בסדר הגט³⁸. לברר אם זה הוא לעכב³⁹. בכל שעה ושעה: לכאורה פשוט שהכונה לשעה זמנית, שהן תמיד י"ב שעות ביום, כמ"ש לקמן ש"בכל שעה שולט צירוף אחד מ"ב צירופי שם הוי"ה ב"ה בי"ב שעות היום כו" (מכתב להרב יחזקאל פייגין⁴⁰). שבס' יצירה: פ"א מ"ח. י"ב צירופי: נמנו ונתפרשו: הקדמת תיקוני זהר⁴¹. פרדס שער פרטי השמות פט"ו. ע"ח שער מד' פ"ז. צירופי שם אדנ"י: הם כד', כי ד' אבנים בונות כד' בתים⁴², אלא שבשעות הלילה מאירים רק יב' מהם (מכתב להרב יחזקאל פייגין⁴⁰).</p>	<p>מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים ולשמה כו': אולי מרמז בהוספת תיבת "כו" – כי צ"ל גם לשם גירושין, וכדאיתא בסדר הגט³⁸. לברר אם זה הוא לעכב³⁹. בכל שעה ושעה: לכאורה פשוט שהכונה לשעה זמנית, שהן תמיד י"ב שעות ביום, כמ"ש לקמן ש"בכל שעה שולט צירוף אחד מ"ב צירופי שם הוי"ה ב"ה בי"ב שעות היום כו" (מכתב להרב יחזקאל פייגין⁴⁰). שבס' יצירה: פ"א מ"ח. י"ב צירופי: נמנו ונתפרשו: הקדמת תיקוני זהר⁴¹. פרדס שער פרטי השמות פט"ו. ע"ח שער מד' פ"ז. צירופי שם אדנ"י: הם כד', כי ד' אבנים בונות כד' בתים⁴², אלא שבשעות הלילה מאירים רק יב' מהם (מכתב להרב יחזקאל פייגין⁴⁰).</p>
--	--

47) ושם (ע' ב'): "צורך ב' הדמיונות, גט וס"ת, כי גט הוא מה שמגרש את האשה הרעה, וס"ת הוא המשכת הטוב. והיינו בחי' סור מרע ועשה טוב, ואין טוב אלא תורה כו', כמ"ש כי לקח טוב נתתי לכם. הנה הלימוד בכינונים הוא ב' בחי'. א' לגרש את היצה"ר, כמא' אם פגע בך מנוול זה משכהו לבהמ"ד כו'. ב' המשכת הטוב, המשכת אלקות ע"י תורה שלומד. והו' ב' הדמיונות דגט וס"ת" (וראה גם תורת מנחם – תנועותיות ח"א ע' 168 ואילך). 48) כי: חשבון הצירופים הוא שבי' אותיות יש להם שני צירופים, ולדוגמא: א' ב' – אב, בא. ג' אותיות, א' ב' ג' – יש לכל אות שני צירופים דשאר ב' האותיות: לא' – אבג, אגב. לב' – באג, בגא. ולג' – גאב, גבא, וסך-הכל ששה צירופים. ד' אותיות – יש לכל אות ששה צירופים דשאר ג' האותיות (סך-הכל כ"ד צירופים), וכן הלאה. אבל ב' אותיות שוות, א' א' – יש להם רק צירוף אחד – אא (כי גם כשתחליף סדרם ה"ז היינו הך). וכשתוסיף אות שלישית, ב' – יש לאות הנוספת צירוף אחד (משאר ב' אותיות השוות): באא, וב' האותיות השוות יש להם שני צירופים (משאר ב' האותיות השונות) ששניהם שווים (שהרי בין אם תתחיל בא' הראשונה ובין אם תתחיל בא' השני' יהי' הצירוף שווה): אבא, אאב, וסך-הכל שלשה צירופים (במקום ששה צירופים בג' אותיות שונות). וכשתוסיף אות רביעית, ג' – האותיות השונות (ב' ג'), יש לב' שלשה צירופים ולג' שלשה צירופים (דשאר שלשת האותיות ששתים מהם שוות), והאותיות השוות, יש להם ששה צירופים (דשאר שלשת האותיות השונות) שווים, וסך-הכל י"ב צירופים (במקום כ"ד צירופים בד' אותיות שונות). 49) ושם: "וכל צורת ההי"ן ראשונה של הוי' יהי' להם כעין קוץ קטן מאוד יוצא לחוץ למטה ברגל ו' זעירא שבתוך ה', ונקרא פסיעה לבר בוהר פרשת בלק דף ר"ג, וזהו צורתה". 50) אולי הכונה למ"ש בסל"ו – באות ה': "חוצץ מההי"ן של שם הוי' ב"ה שיש בהם קבלה אחת כמו שיתב" (וראה מכתב רבינו – אגרות קודש ח" ע' רנב בהערה).

בלילה כנודע. והנה כל כוונתו במסירת נפשו לה' בלילה כנודע ().

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם לקוטי פירושים

דכיון דכפירוש הצירופים אנו מחלקים בין שתי הההי"ן (עיין פרדס שער פרטי השמות פט"ו וע"ח שער מד' פ"ז פירושם של הצירופים⁵¹) - א"כ הרי מצד הפירוש של שתי הההי"ן שהם שונים זמ"ז ישנם כ"ד צירופים (כמו כל ד' אותיות שונות).

ויעוין ג"כ אוה"ת בראשית ד"ה ויאמר לו יונתן ס"ג⁵² בשם שערי אורה, וכן משמע מלשון הקדמת תיקוני זהר⁵³ שמחלק הצירופים לד' מערכות⁵⁴, וא"כ הרי למשל בצירופים דה' ראשונה - שחשיב בפרדס וע"ח שם ג' צירופים⁵⁵ - יכול לחשוב עוד ג' צירופים⁵⁶ כו'.

ולדוגמא: שם הוי' כסדרו (יהו"ה) הוא חו"ב זוי"ן: י' - חכמה, ה' ראשונה - בינה, ו' - ז"א, ה' אחרונה - מלכות, אבל גם אם נחליף ה' ההי"ן, שמלכות תהי' לפני בינה, ויהי' סדרם חכמה (י') מלכות (ה' אחרונה) ז"א (ו') בינה (ה' ראשונה) - יהי' הצירוף דשם הוי' כן (כסדרו, יהו"ה).

וכיון שבדרך כלל נזכר שיש רק י"ב צירופי הוי', על-כרחך צריך לומר דברוחניות אי אפשר להיות כן (צירוף שם הוי' כסדרו באופן שמלכות קודמת לבינה), [וזהו הטעם שגם בגשמיות אינו.

ואף דבשם אד' - דכל אות בו מכוון לאות המקביל דשם הוי' (א' דשם אד' כנגד י' דשם הוי', ד' כנגד ה' ראשונה וכו'), וכדמוכח משילובם של השמות הוי' ואד' בשמו"ע - יש גם צירוף זה ("אינד", חכמה (א) מלכות (י') ז"א (ג) בינה (ד)), הרי אינו דומה מלכות כשהיא בשם אד' למלכות דשם הוי', ולכן, אף שבשם אד' מצינו צירוף שמלכות קודמת לבינה, אין זה ראי' שכן הוא גם בשם הוי'],

ואתי שפיר שבשם הוי' יש רק י"ב צירופים, ולא כ"ד.

איברא, דבפרדס שער הצירוף פ"ג ושער פרטי השמות פ"ח כתב להדיא דיש כ"ד צירופי הוי'⁵⁷, וכן הוא ג"כ במעבר יבק מאמר א' פי"ד.

והנה, כל הנ"ל הוא בנוגע לגוף הענין דמספר צירופי שם הוי', אבל בפירוש הנאמר בסש"ב "בכל שעה שולט צירוף אחד מ"ב צירופי שם הוי"ה ב"ה ביי"ב שעות היום וצירופי שם אדנ"י בלילה" - לכאורה פשוט דאין מקום לקושיא, דהרי⁵⁸ לא קאמר דזהו כל צירופי הוי' או אד' שישנם,

- ועיין משנת חסידים מס' תקון תפלין פי"ג: יב' תפירות דתש"י יכוון י"ב צירופי אד', ומורה איזה מכ"ד צירופים יכוון (ושם פ"ט: יב' תפירות דתש"ר יכוון י"ב צירופי הוי'). ע"ח בשער השמות פ"ה ז': י"ב צירופי אד' הראשונים הם בז"א, וי"ב האחרונים - המתחילים ב"ני⁵⁹ - במלכות. - ואפשר שרק הם (י"ב צירופים האחרונים המתחילים ב"ני") שייכים לי"ב שעות הלילה -

דבאמת ישנם כ"ד צירופי שם הוי' וכ"ד צירופי שם אד', אלא רק י"ב מכ"ד צירופי שם הוי' מאירים ביי"ב שעות היום, וי"ב מכ"ד צירופי שם אד' מאירים ביי"ב שעות הלילה (ושאר הצירופים לא שייכים בכלל לענין השעות),

וכאילו כתב בתניא "כי בכל שעה כו' צירוף אחד מ"ב צירופי שם הוי' ב"ה ביי"ב שעות היום וצירוף אחד מ"ב צירופי שם אד' ביי"ב שעות הלילה", וכדי שלא לכפול ללא צורך, השמיט כמה תיבות וכתב "וצירופי שם אד' בלילה".

51) ושם מפרש - בכל אופני הצירופים - שה' ראשונה היא בינה, וה' אחרונה היא מלכות. (52) ושם (ז, א): "ופרטי הי"ב צירופים דהוי' מבואר בספר שערי אורה סוף שער חמישי וז"ל כיצד אות יו"ד נושא ג' חתמות ר"ל ג' צירופים וכן אות ה' וכן אות ו' וכן אות ה' אחרונה כו' עכ"ל". (53) ט, ב. (54) היינו, שכל א' מד' האותיות יש לה ג' צירופים - אף שלכאורה צ"ל החלוקה באופן שב' האותיות השונות (י' ו') יש לכל א' ג' צירופים, וב' הההי"ן יש להם ששה צירופים שונים (כנ"ל הערה 48). ומהו מובן שב' הההי"ן נחשבים לב' אותיות שונות - בינה ומלכות. (55) בינה חכמה ז"א מלכות (היהו), בינה ז"א חכמה מלכות (הויה), בינה חכמה מלכות ז"א (היהו). (56) בינה מלכות חכמה ז"א (ההיו), בינה מלכות ז"א חכמה (ההיו), בינה ז"א מלכות חכמה (הוהי). (57) בשער הצירוף: "כדפי' בשער פרטי השמות בענין כ"ד צירופים שבשם בן ד' שפי' בספר הבהיר יעוין שם". ובשער פרטי השמות: "בספר הבהיר . . כי אפי' בשם בן ד' . . כ"ד צירופים . . אותיות ה' שבשם ששונים בצורתם ומשונות ברמיותם . . ולכן נחשוב כאילו ה' שני' ה' צורתה משונה מחבתתה ויצא לנו כ"ד צירופים". (58) בהבא לקמן - ראה גם הערת רבינו בשיעורים בספר ודנאי ע' 547 הערה 19. (59) כלומר: ששה צירופים שמתחילים באות נ', וששה צירופים שמתחילים באות י' (שהרי לכל אות יש ששה צירופים, כנ"ל הערה 48).

כנ"ל (פל"א). כנ"ל (פי"ד)
וע"ל פל"ט בהערה).

למקורו תהא רק כדי לעשות נחת רוח לפניו ית' כמשל
שמחת המלך בבוא אליו בנו יחידו בצאתו מן השביה
ובית האסורים כנ"ל. והנה כוונה זו היא אמיתית באמת
לאמיתו לגמרי בכל נפש מישראל בכל עת ובכל שעה
מאהבה הטבעית שהיא ירושה לנו מאבותינו. רק
שצריך לקבוע עתים להתבונן בגדולת ה' להשיג דחילו
ורחימו שכליים וכולי האי ואולי וכו' כנ"ל:

נ"ט

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

כנ"ל: פל"א.

כנ"ל: פי"ד. ועיין לעיל פל"ט בהערה

ד"ה הצדיקים⁴³.

(43) לעיל ע' רמח.

ועיין לקו"ת דרושי ר"ה ד"ה להבין כו' מי א-ל כמוך

ס"א⁶⁰: "ובכל לילה י"ב צירופי אד". ובביאורי הזהר

(לאדמו"ר האמצעי) ס"פ במדבר⁶¹: "י"ב צירופי אד' והן

י"ב שעות הלילה". ובאוה"ת לך לך ד"ה ויחלק עליהם

ס"א⁶²: "י"ב שעות הלילה הם י"ב צירופי אד' וי"ב

שעות היום י"ב צירופי הוי". וא"כ, כשם שבנוגע לצירופי

שם אד' - שבודאי הם כ"ד צירופים - צ"ל שרק י"ב מהם מאירים בי"ב שעות הלילה, כך גם בנוגע לצירופי שם

הוי', ישנם כ"ד צירופים, אבל רק י"ב מהם מאירים בי"ב שעות היום.

והא דכתב בתניא תיבת "וצירופי (שם אדני' בלילה)", אף שגם תיבה זו יכול להשמיטה ולכתוב בקיצור

"(אחד מ"ב צירופי שם הוי' ב"ה בי"ב שעות היום) ושם אדני' בלילה" - יש לומר שזהו מפני המובא בכמה

ענינים יב' אתון דאד' [לקוטי תורה להאריז"ל פ' ויצא ענין ז' כוכבי לכת⁶³. מאו"א ח' ח'⁶⁴], ולכן דייק

לומר צירופי, להוציא משיטה זו כאן.

ומה שכתב "בי"ב שעות היום", אף דהי' יכול לקצר ולהשמיט תיבת "בי"ב שעות" וליכתוב רק

"ביום" - אפשר לומר דעיי' ידעינן דהא דצריך לכוון בכל שעה כו' היינו שעה זמנית, ולא משעות

השוות, דרק שעות הזמניות הם תמיד י"ב שעות ביום וי"ב שעות בלילה⁶⁵, כי, גם כאשר היום ארוך מהלילה

או הלילה ארוך מהיום, מחלקים את היום ואת הלילה לי"ב שעות, ובהתאם לכך משתנה אורך השעה, משא"כ

שעות השוות, שכל שעה היא א' מכ"ד מהמעת-לעת, משתנה מספר שעות היום והלילה מקיץ לחורף כו'.

וטעם הדבר - יש לומר דהמבואר בתניא כאן לענין הכוונה לשמה בכל שעה, תלוי בהמשכה מעולמות

עליונים י"ב צירופי שעות, ולכן הוא ע"ד זמני התפלה והמשכת קדושת שבת ויו"ט שהם בשעות זמניות

- להעיר משו"ע אדה"ז או"ח מהד"ת ס"א ס"ח⁶⁶.

(רשימות (עם פענוחים) חוברת קמ"א)

60) סא, רע"א. 61) פז, ד. 62) עג, ב. 63) ושם: "השעות הן י"ב. . . מזל שעה. . . שהם י"ב אתון דאדני" (ובהמשך הענין: "הי"ב מזלות

שביסוד הם נקראו י"ב שעות היום, וי"ב שעות שכנגדם במלכות הם נקראו י"ב שעות הלילה, כנוכר פרשת ויחי"). 64) ושם: "י"ב חדשים הם

י"ב אתון דאדני". 65) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סנ"ח ס"ג. סתנ"ט ס"י. 66) ושם: "זמן חצות לילה הוא שוה בקיץ ובחורף לעולם י"ב שעות

אחר חצי היום שהוא אמצע הלילה ממש, והיא עת רצון למעלה בכל זמן ובכל מקום. ואף שהימים והלילות משתנים לפי האקלימים וריחוק

המדינות זו מזו ממזרח למערב, איך בכך כלום, וכמו זמן ק"ש ותפילה וזמן כניסת שבת ויו"ט שהוא ג"כ בכל מדינה ומדינה לפי זמן הימים

והלילות שלה (כי עת רצון שלמעלה ויחודים עליונים שבק"ש ותפילה וקדושת שבת ויו"ט הוא למעלה מגדר המקום והזמן, רק שמאיר למטה

לכל מקום ומקום זמנו הראוי לו וכו')."